

जुहोति । सोमाय स्वाहा मृगशीर्षाय स्वाहा । इन्वकाभ्यः स्वाहौषधीभ्यः स्वाहा । राज्याय स्वाहाभिजित्यै स्वाहेति” [३] इति । अत्र भाविन्या सञ्ज्ञाया वर्त्तमानसञ्ज्ञाया वा सोम-शब्दो योजयितुं शक्यते । एवमुत्तरत्रापि यत्र यद्योग्यं तत्र तद्योजनीयम् । प्रस्तावेष्टिविध्युपहोमवाक्यानि पूर्ववदिभज्य योजनीयानि । ‘मृगशीर्षमिति नक्षत्रमूर्त्तिसमूह नाम । ‘इन्व-काः’ इति मूर्त्तिविशेषाणां नाम । ‘ओषधिराज्याभिजिति’ शब्दाः तत्तदभिमानिदेवतावाचिनः ॥

अथ चतुर्थस्येष्टिं विधत्ते । “रुद्रो वा अकामयत । पशु-मान्त्यामिति । स एतः रुद्रायै प्रय्यगवं चरुं पयसि निरव-पत् । ततो वै स पशुमानभवत् । पशुमान् ह वै भवति । य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद । सोऽत्र जुहोति । रुद्राय स्वाहार्द्रायै स्वाहा । पिन्वमानायै स्वाहा पशुभ्यः स्वाहेति” [४] इति । आर्द्रा नक्षत्रस्य प्राणायामनकरी मूर्त्तिः ‘पिन्व-मानाः’, अत्रापि भागत्रयं पूर्ववद्वाक्येयं ॥

अथ पञ्चमस्येष्टिं विधत्ते । “ऋक्षा वा इयमलोमकासीत् । साकामयत । ओषधीभिर्वनस्पतिभिः प्रजायेयेति । सैतमदित्यै पुनर्वसुभ्यां चरुं निरवपत् । ततो वा इयमोषधीभिर्वनस्पतिभिः प्राजायत । प्रजायते ह वै प्रजया पशुभिः । य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद । सोऽत्र जुहोति । अदित्यै स्वाहा पुनर्वसुभ्यां स्वाहा । भूत्यै स्वाहा प्रजात्यै स्वाहेति” [५] इति । ‘इयं’ पृथिवी, पूर्वं ‘अलोमका’ ओषध्यादिलोम-